

פניני הדף

הארות והערות שנאמרו בשיעור הדף היומי
בביה"כ "אליהו הנביא", בשכונת רוממה, ירושלים

דבר העורך

"המעטפה"

מעשה ביהודי עני הגר באחת העיירות הנדחות, בה גידל תשעה ילדים בדחוקות נוראה, מפעם לפעם קיבל מעטפה עם כמה שטרי כסף, מבני דודיו המתגוררים בעיר הגדולה.

חודש תשרי התקרב ואין שום זכר למעטפה, איך אסתדר הרי חג סוכות מתקרב, כל יום היה מביט לעבר תיבת הדואר ולשווא,

הוא החליט הדוור מגיע עם שתי שקים, האחד עם מכתבים הנושאים כסף והשני עם מכתבים ללא כסף, אגש ואשלוף מעטפה אחת בכדי שנוכל לחגוג את החג בשמחה, והיצר לוחש לו "זו לא גניבה- זו השתדלות, אם ירצה ה' כשירווח לך תחזיר את מה שלקחת".

הוא עקב אחרי הדוור, ואכן הוא הצליח.

עצור! שאג הדוור ומיודעיני הפליג בסימטאות שועט ומקפץ על גדרות עד שהחליט שאין מרדף אחריו.

הוא התחבא מאחרי כותל פתח את המעטפה, והחל לקרוא, לבן דודי היקר סליחה על האיחור לא שכחנו אותך... נשימתו נעתקה לרגע, המכתב היה מיועד אליו, ומתוכה נפל שטר מכובד.

לאחר שעה הגיעו השוטרים אל ביתו אתה עצור! אני? למה? את שלי לקחת?! הנה תראו עבור מי מיועדת המעטפה, אולם הם לא שתו ליבם ואמרו לו כל מה שיש לך לטעון תטען בפני השופט, הוא הובא בפני שופט שהאשים אותו בגניבה ובריחה משוטר ועל כך שילם בחודש וחצי מאסר...

אשריכם לומדי הדף היומי אשר לא שועים לעצת היצר המנסה לגנוב את זמנכם אך לשווא בגבורה עילאית יום יום אתם מתמודדים ומצליחים לנצח את היצר ע"י הדף המתוק יותר מדבש אשריכם...

שאלת החודש

"על הדבש והעוקץ"

מעשה בקבלן ששיפץ אולם שמחות הביא פועלים והרבה בהוצאות אולם כשהגיע זמן פירעון החוב התחמק הלה מלשלם לו, בצר לו פנה הקבלן שיפוצים לבית הדין והם פסקו את הסכום המדויק שעל בעל האולם לשלם, אולם הלה עדיין עומד בסירובו ומתחמק בטענות שונות הקבלן החליט לעשות מעשה הוא התלבש כמו שמתלבש בעל אולם ועמד ליד המשרד עד שא' מבעלי השמחה סיים את שמחתו, א"ל טוב שבאת, אתה הוא בעל האולם? אמר לו אני! "מוטי" בעל האולם! שילם הלה במזומן, הוא לקח את הכסף המזומן והלך לדרכו.
(א) האם מותר לו להחזיק בכסף? (ב) האם יש בזה משום גניבת דעת? (ג) האם היה מותר לו לשקר ולומר אני! "מוטי" בעל האולם? (ד) האם בעל השמחה צריך לשלם שוב לבעל האולם האמיתי?

חוו דעתכם בנידון לפקס: 02-5817174, pninyhadaf@gmail.com

(א) דף יז: הורדת מגיד שיעור משיעור ג' לשיעור ב'. נתבאר בגמ' ענין הנחת לחם הפנים על השולחן העשוי מזהב ולא על של שיש מפני שמעלין בקודש ואין מורדין. **השאלה:** האם יש מניעה להוריד מגיד שיעור שמסר שיעורים לבחורים גדולים וחפץ הראש ישיבה למנות את בנו במקומו ולמג"ש יתן בחורים יותר צעירים האם יש מניעה בכך?

(ב) דף יח: קנתה ספה ב-5 אלף ש"ח ובעלה מסרב. נתבאר בגמ' האשה שאמרה הרי עלי קן, מביאה דמי הקן ונותנתו בשופר. **השאלה:** אשה שקנתה בלי ידיעת בעלה ספה יקרה האם בעלה המסרב רשאי להימנע מלשלם למוכר?

(ג) דף יט: מציאת כסף במקום שיש מצלמות. נתבאר בגמ' דין המוצא מעות לפני סוחרי בהמה או בהר הבית או בירושלים מה דינו. **השאלה:** מצא כסף בחנות במקום שהרי אלו שלו, ויש מצלמות, האם זה מונע את האדם מלהתייאש?

(ד) דף כ: העתקת שירים ממקום הפרוץ לרבים. נתבאר בגמ' דין זוטו של ים ומציל מן הארי שהרי אלו שלו מפני שאדם מתייאש. **השאלה:** האם מותר להוריד שירים מאינטרנט (כשר) מכיון שהזמר מתייאש כיון שזה מקום הפרוץ לרבים?

(ה) דף כא: מורה הוראה השקוע בחובות כבדים. נתבאר בגמ' שרב ביבי דעתו לא היתה מיושבת עליו לענות כפי שצריך מחמת שמצבו הכלכלי היה דחוק. **השאלה:** האם יש להימנע מלשאל מורה הוראה השקוע בחובות מחמת שאין דעתו מיושבת כ"כ?

(ו) דף כב: בחירת זמן התשלום לאברכי כולל. נתבאר בגמ' שאיברי קרבן מוסף של ר"ח היו ניתנים על כרכוב המזבח כדי לעשות היכר שזה ראש חודש. **השאלה:** כולל הנותן את המילגה בראש חודש האם רשאי ראש הכולל לאחר את התשלום או שיעובר באיחורו משום "כל תלין" או "כל תאחר"?

מסכת יומא

(ז) דף ב: ברכת שהחיינו בליל ב' של חנוכה. נתבאר בגמ' עה"פ "וכיפר בעדו ובעד ביתו" ואשתו של הכהן הגדול נקראת ביתו. **השאלה:** אדם שאשתו הדליקה בליל א' של חנוכה שלא בנוכחותו האם רשאי לברך ביום ב' "שהחיינו"?

(ח) דף ג: כתיבת צוואה בעודו צעיר. נתבאר בגמ' לדעת ר"י חיישין לטומאת ביתו וגם את שורך הפרה מפרשין ז' ימים שמא יטמא. **השאלה:** האם יש ענין לכתוב צוואה כשהוא צעיר שמא ילך ל"ע מהעולם בפתע פתאום?

לעילוי נשמת

האדם הכשר רודף צדקה וחסד
יהודה בן אברהם יוחנן ע"ה
נדבת משפחת וייספיט הי"ו

אלו שנדבו להחזקת הגליון:

הרה"ג שלמה בן אדיבה, מאיר כהן,
אסף מזרחי, הרה"ג יעקב לייזרוביץ
הרב רון בן רבקה שליט"א

להשתתפות בהחזקת הגליון פנה למערכת
050-419-01-85

תשובות ניתן לשלוח למערכת "פניני הדף" בלבד:

רח' פולונסקי 26 ירושלים. פקס 02-5817174 טל: 02-5829850

pninyhadaf@gmail.com

השיעור בדף היומי נמסר ע"י
הרב **אהרן בן אדיבה** שליט"א
מדי ערב בשעה 20:15,
לאחר תפילת ערבית,
בביה"כ אליהו הנביא
רח' פתח תקוה 1, שכונת רוממה

פתגמי מוסר:

***מוריבה:** המד"ר חוקת (יג, א) אומר "דעה קניית מה חסרת, דעה חסרת מה קניית" כידוע שישנו הבדל בין "ריב" שעדיין לא התפתח לבין "מוריבה" שהתפתחה למיזמים, אם יש כך דעה להנמיך להבות ולא ללבות את אש המחלוקת אז את המילה "מה" חסרת מ"מוריבה" ונשאר "ריב", אולם אם דעה חסרת אז את המילה "מה" אתה מוסיף ומקבל את המילה "מוריבה".

***חכמה:** לא צריך לעשות מעשה בכדי להיחשב "טיפש" אלא מי שלא עושה הוא "טיפש"...

***מחשבה:** ההבדל בין מה שאתה חושב על עצמך לבין מה שאתה באמת, זה מה שאתה חושב על אחרים...

***גאוה:** מעשה באברך שבא לגר"י גלינסקי שליט"א והתלונן שהוא לוקה במידת הגאוה, שאל אותו הגר"י אתה לא אומר שלוש פעמים ביום "ונפשי כעפר לכל תהיה?" אל העפר של בני ברק יותר יקר מהעפר של אשדוד, אל הגר"י אתה טועה העפר הוא אותו העפר המיקום שונה...

***הנותן לשכוי בינה:** בחור הגיע לביה"כ לאחר זמן תפילה, והחל לומר את ברכות השחר בקול רם, פנה אליו חכם אחד שהיה שם ואמר לו: "השכוי" שאתה מדבר עליו התעורר בעלות השחר, וכבר שחטו אותו, מלחו אותו, ובישלו אותו לארוחת צהריים שתתקיים עוד זמן מועט...

***שאיפות:** מסופר על הגר"י גלינסקי שליט"א שהגיע ל"בנק פועלים" לפני שעת הסגירה והתיישב, פנה אליו הפקיד, מה כבוד הרב צריך? את "המנהל! השיב הרב, הגיע סגן ה"מנהל" ושאל אולי אוכל לעזור לרב? לא, את המנהל אני צריך! המנהל הגיע, מה צריך כבוד הרב? תראה אתם פירסמתם סיסמא "בואו לגדול איתנו" אז באתי... מי שלא שואף להיות גדול הדור גם ת"ח פשוט הוא לא יהיה! כמו המשפט הידוע אם אתה לא שואף להיות גנרל, גם חייל פשוט לא תהיה...

***חסרונות:** מעשה בצעיר מתחיל שצייר ציור ורצה לראות אם ציורו יפה בעיני הבריות לשם כך הוא העמיד את הציור ורשם פלקט גדול "כל מי שיש לו הערה שיסמן באיקס" הוא חזר בערב ועיניו חשכו, הציור היה מלא ב-x הוא חזר למורה כשדמעות בעיניו, המורה הרגיעו וביקש ממנו שיעשה ציור דומה ויביא אליו, וכך עשה, המורה רשם על פלקט גדול "כל מי שיש לו הערה שיתקן" בערב הבחור חזר והנה הציור שלם כפי שהיה, אמר לו המורה אנשים יודעים לעשות איקסים אבל לתקן...

***חזו חזו:** מעשה בגר"י גלינסקי שליט"א שעבר ברחוב ליד בנין אשר ניכר היה שהוא בתהליך שיפוץ הוא פנה לבעה"ב ואמר לו נראה לי שכדאי שתעשה את המרפסת כך ואת המטבח כך, אמר לו בעה"ב מה אתה מתערב לי תן לי לעצב כפי רצוני, ענה לו הרב בשביל מי אתה עושה שיהיה יפה לא לעצמך אלא שיראו אחרים ויגידו איזה יופי! אז כדאי שתשמע לעצתי ...

(ט) דף ז.

נתבאר בגמ' ענין חומרת מגלה סוד ופרטי דין זה נתבאר באורך בח"ח (רכילות, ה, ה). השאלה: אדם שמצא בכניסת הבנין דף חשבון בנק של שכיני, האם מותר לראות בו את משכורתם?

(י) דף ו.

קביעת המוות ע"י פרמדיק ביו"ט א' של ר"ה.

נתבאר בגמ' לגבי טומאת מת שאינה מצויה כמו טומאת ביתו. השאלה: מעשה באדם שנפטר ביום א' של ראש השנה שחל ביום חמישי ואיש ההצלה הסתפק האם לקרוא לפרמדיק שיקבע את מותו וכך יוכלו לקבורו ע"י גויים, האם מותר לעשות כן בכדי שלא יסריח שלושה ימים?

דיבור בפלאפון כשתפילין עלי.

נתבאר בגמ' ובשו"ע (לח) החיוב שלא להסירה דעת מהתפילין ק"ו מצוין שיש בו רק אזכרה אחת. השאלה: האם מותר לקבל שיחה בפלאפון בעניני עסקים כשתפילין עליו, והאם יש מניעה ללבוש תפילין כל היום?

(יב) דף ח.

הפעלת מגבי מכונית על חלון שרשום בו שם ה'.

נתבאר בגמ' האיסור למחוק שם ה' ובאופן שכ' שם ה' על גופו לא ירחוק. השאלה: ילדים חרטו על האדים בחלון המכונית שם ה', האם מותר להפעיל מגבים?

(יג) דף ט.

השונא את חברו האם יגלה לו.

נתבאר בגמ' וברמב"ם סה"מ (שב) שאיסור לא תשנא הוא בלב אבן אם מודיע לו ששונא אותו אינו עובר על כך.

השאלה: השונא את חברו בליבו, האם עדיף שיודיע לו ששונאו?

(יד) דף י.

שכר זירה לצורך מעצר בית האם חייב במזוזה.

נתבאר בגמ' שהכה"ג הוכנס לדירה עם מזוזה שלא יאמרו שנמצא בבית הסוהר הפטור ממזוזה. השאלה: אדם שאמור לשהות במעצר בית ושכר זירה לשם כך, האם חייב במזוזה?

(טו) דף יא.

מחסן כתר 2+2 האם חייב במזוזה.

נתבאר בגמ' ובשו"ע יו"ד (רפו) המקומות החייבים במזוזה ומהם האוצר המשמש למחסן. השאלה: אדם שיש בחצרו מחסן כתר בגודל המחייב מזוזה, האם חייב במזוזה?

(טז) דף יב.

השכרת בתים בירושלים בזה"ז.

נתבאר בגמ' למאן דאמר לא נתחלקה ירושלים לשבטים אין משכירין בתים בירושלים. השאלה: על מה סמכו בזמן הזה שמשכירים בתים בירושלים בעיר דוד?

(יז) דף יג.

מיץ ענבים האם פוטר שאר משקין.

נתבאר בגמ' האומר לאשתו ה"ז גיטך ע"מ שלא תשתי יין כל ימי חיי וחיכי אי"ז גט. השאלה: האם האיסור כולל מיץ ענבים, ונ"מ אם מיץ ענבים פוטר שאר משקין או לא?

(יח) דף יד.

הקדמת כהן בתור לבנק.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (קכח) זכות קדימה לכהן ליטול חלק בראש שהרי נא' בו "וקדשתו". השאלה: אדם העומד בתור לבנק ורואה כהן שנכנס, האם יש ענין לתת לו את התור?

(יט) דף טו.

הדלקת חנוכה עד השעות הקטנות של הלילה.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (תרעב) שיעור השמן הראוי להדלקת נר חנוכה ומנהג הגר"י להדליק עד השעות הקטנות של הלילה שאז כלתה רגל מן השוק ועיין אול"צ (מד) שתמה על כך.

השאלה: מה הענין בהדלקה של חצי שעה, שבזמן זה בשכונות החרדיות כולם ספונים בביתם ואין נפש חיה ברחוב א"כ לאיזה הולכי דרכים יהיה זה פרסום הנס?

(כ) דף טז.

שינוי מקום העמדת הבימה מחמת שינוי המתפללים.

נתבאר בגמ' וברמ"א (קנ) לגבי העמדת הבימה באמצע ביה"כ, וטעם הנהוגים להעמיד בסוף ביה"כ. השאלה: ביה"כ אשכנזי שנמכר לספרדים, האם מותר להם להעביר את העמוד לאמצע ביה"כ?

(כא) דף יז.

פניה לימין בהדלקת נרות שבת.

נתבאר בגמ' כל פניות שאתה פונה יהיו לימין ובשו"ע או"ח (תרעוה) לגבי נר חנוכה. השאלה: מדוע לא מקפידים בהדלקת נרות שבת להתחיל מהשמאלי בכדי שיפנה לימין?

(כב) דף יח.

חתן שברח והביאו אחר תחתיו.

נתבאר בגמ' ובשו"ע יו"ד (קצב) דין תבעוה להנשא ונתפייסה צריכה ז' נקיים. השאלה: מעשה בחתן שברח תחת החופה והביאו בחור אחר במקומו, האם הוי כדן תבעוה להנשא וכו'?

(כג) דף יט.

הסתכלות בשעון שבפלאפון באמצע קריאת שמע.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (סגז) האיסור לרמוז או לקרוץ בפרק ראשון של שמע. השאלה: אדם המממה לרעדו וחפץ להביט בשעון באמצע פרק ראשון של שמע או בעמידה בכדי להסיר טרדתו, האם יש מניעה מלהסתכל בשעון שבפלאפון?

(כד) דף כ.

העברת מזוזה מחדר שינה למרפסת.

נתבאר בגמ' מתורגמן שעלה ורוצים להורידו אין רשאים להביא פחות ממנו דמעלין בקודש וכו'. השאלה: המחזיר מזוזות מבדיקה, האם רשאי להניח מזוזה שהיתה בחדר שינה ולהניחה במרפסת, מכיון שחיובה של מרפסת במזוזה אינו כשל חדר שינה?

(כה) דף כא.

יציאה לדרך לפני עלות השחר.

נתבאר בגמ' היוצא יחידי לדרך קודם קריאת הגבר דמו בראשו. השאלה: האם מותר ללכת מקרית ארבע לחברון כלילה כשהוא יחידי?

(כו) דף כב.

אברך שנרדם ואיחר.

נתבאר בגמ' לגבי אונס שינה הוי אונס ומשום כך אדם שישן ואח"כ הביאו לו כלים ליד מיטתו ושברם פטור.

השאלה: אברך שנרדם ומשום כך איחר לכולל האם יכול לסמן זאת כאונס?

(כז) דף כג.

מניעת הגעה לשמחה מפני שלשמחתו לא בא.

נתבאר בגמ' גדר נקימה ונטירה וההיתר לת"ח שציערו אותו צער הגוף מותר לו לנקום. השאלה: אדם שנמנע לילך לחתונה מפני שכאשר הוא הזמין את בעל השמחה לא בא האם לכול באיסור של לא תקום ולא תטור?

שאלת החודש

מתוך פניני הדף מס' 89

השאלה שנשאלה:

מעשה בחתן אמריקאי שקנה טבעת קידושין ב5000 ₪ ולאחר החתונה טענה אשתו שהטבעת שווה 100 ₪ בלבד והמוכר הונה אותה, הלכו למוכר ותבעו ממנו את הכסף הוא החזיר להם את מלא הכסף וכששבו לביתם הסתפקו מכיון שהאשה התקדשה בטבעת זו והמקח בטל, האם צריכים קידושין חדשים? **אלו תשובות הרבנים:**

יש לעשות קידושין חדשים בפני ב' עדים ולברך ברכת אירוסין אולם אי"צ כתובה חדשה וז' ברכות מונים מהחופה.

מקורות ונימוקים:

השו"ע חו"מ (רכז), הונאה יותר משתות בטל המקח אם המתאנה רצה וקיבל, ובסמ"ע (ו) כ' שאינו יכול לתבוע האונאה אלא המוכר יכול להכריחו לבחור באחד משתי האופנים, וכן מבואר בגתיה"מ (רכזא), ואם היו חושבים לפני שחזרו בהם היו נמנעים מכך, ולגבי ברכת האירוסין מבואר ברמ"א אהע"ז (סאא), שאי"צ לחזור ברכות נישואין אבל אירוסין, ולגבי הכתובה עיין אוצה"פ (לבטג) ולגבי מנין ז' ימים אם מונים מהחופה או מהקידושין החדשים עיין מקנה (קו"א סאא), **נודה לרבנים הגה"ג שלמה שעני והגה"ג דוד אסולין והגה"ג ישעיה רוטנברג והגה"ג אברהם בן חיים שליט"א**

א) מצא שעון יקר על הריצפה בין ההמונים בהלוויית הגרע"י זצוק"ל, האם חייב להשיבו או הו סימן העשוי להידרס שאינו ס"י? ב) הזמין מונית נסיעה כולל המתנה שעה ובזמן ההמתנה המונית עשה כמה נסיעות למי הולך הריחוק? ג) בחור פרץ מנעול של גג בהלוויית הגרע"י ועלו קבוצת בחורים על גגו ונשכרו, מי ישא בנזק, הפורץ, או אחרון העומדים על הגג? ד) אדם שנגנבה המכונית שלו ומצלמות ה"סופר" קלטו את הגנב וכשביקש לראות את סרט הצילום אמר לו המנהל שיתן לו תמונת תשלום גבוהה האם כופין את בעל המצלמה להראות לו שהרי זה נהנה וזה לא חסר? ה) מצא עגלה של "יש" עם 5 ₪ האם רשאי לקחת את הכסף? **פניני דחיי:** א) אדם הרואה משטרה העוצרת מכונית ברחוב על מהירות חגורות וכיו"ב ובא אדם והניח שלט המורה לנהגים להיזהר, האם מצוה או אסור להסיר שלט זה? ב) כולל שהניחו תמונה של אדם גדול ע"ג חלון ועי"כ מיצל מהשמש האם יש בזה משום ביזוי כמו שאסור להניח ספר קודש בכדי להצל מהשמש? ג) שתה כוס יין ושכח לברך האם רשאי לשתות שרא משקין ללא ברכה? ד) עיתונאי שהיה בהליקופטר שסיקר את הלוויית הגרע"י זצ"ל האם מברך ברכת "הכם הרזים"? ה) האם צריך לברך ברכת "אשר יצר אתכם" הנכנס לקברי אדמו"רי "גור" הנמצאים בשכונת מחנה יהודה בי-ם?

תשובה דוֹזוּי: ש. מעשה באדם שקנה אתרוג במחיר יקר 7000 ₪ אתרוג מהודר נקי מכל רבב אלא שלאחר היום הראשון הבחין הקונה שפטמתו הודבקה ע"י מחט וניכר שהפטמה היא מהעץ ולא חלק מהאתרוג שבזה נחלקו הפוסקים האם כשר או פסול (או"ח, תרמ"ח) ובא למוכר בחו"מ והראה לו את הפטמה ותבע את כספו חזרה אמר המוכר לקונה אין בעיה אתה תקבל את כל כספיך אבל ידי חובת נטילה מדאי' לא יצאת! האם הקונה רשאי לכפותו להשיב חלק מהכסף ובכך המקח לא יתבטל למפרע? **ת.** השיבו הגה"ג דוד אסולין שליט"א עפ"י השפת אמת (ריש לולב הגזול) שבאופן שבטל המקח בטל למפרע ומי שנטל לא יצא ידי חובה (פת"ח גניבה, יג הע' א) ונתבאר בשו"ע חו"מ (רכזד), הונאה יותר משתות בטל המקח אם המתאנה רצה וקיבל, ובסמ"ע (ו) כ' שאינו יכול לתבוע האונאה אלא המוכר יכול להכריחו או לבטל או לקיים. ויש שרצו לומר כיון שכופה את הקונה לבטל מצוה רשאי הקונה לכפותו שיקבל רק שיעור של אתרוג הכשר בדיעבד אולם אין לזה רמז בנו"כ השו"ע.

תשובה דחיי: ש. האם ראוי להימנע מלומר "נשמת" בכל יום שלא יהא בגדר מחיר ומגדף? **ת.** השיבו הגה"ג שמואל רבינוביץ שליט"א שכך המנהג בכותל כל לילה בחצות ויש חילוק גדול בין אמירת הלל בכל יום שנתבאר (שבת קיח) שזה גנאי שנראה כמתלוצץ כאילו אין לו זמן קבוע (רש"י) או שהלל בא על צרה והאומר בכל יום מראה כאילו יש כל יום צרה (ר' יונה ברכות כג) או שע"כ לא יהא היכר לימים שקוראים הלל (מהרש"א שבת קיח) ועיין שו"ת צ"א (יחד), ולגבי נשמת עיין בנייהו (מגילה יח) ובמג"א (תקפדא) כל שיש בו סגולה או שהוא מסדר התפילה אין מניעה לאומרו בכל יום ואמירת "נשמת" מסוגלת לכל צרה כמבואר בבא"ח (ש"ב תולדות ג).

נשגור קמיה מרנן ורבנן ברכת י"שר כח לכל אלו הנושאים ונותנים עמנו, ובראשם:

לגה"ג הרב יצחק זילברשטיין. לגה"ג הרב זלמן נחמיה גולדברג. לגה"ג הרב דוד אסולין. לגה"ג הרב אשר חנניה. לגה"ג הרב גמליאל הכהן רבינוביץ. לגה"ג הרב אברהם בן חיים. לגה"ג הרב שלמה שעני. לגה"ג הרב שריאל רוזנברג. לגה"ג הרב ציון בן אדיבה. לגה"ג הרב ישעיהו רוטנברג. לגה"ג הרב מנשה שוע, לגה"ג הרב יצחק חיים פוס. לגה"ג הרב אברהם חיים הרש. לגה"ג הרב משה כהניאן. לגה"ג הרב אליהו בר שלום. לגה"ג הרב ירון אשכנזי שליט"א.

בברכת "עוד יגובון כשיבה" להגדיל תורה ולהאדירה

שאלות ותשובות לגליון פניני הדף מס' 89

אם האב ידע שהכהן נשוי לגויה ובכל זאת פדה אין בנו פדוי אולם אם נודע לו אחר הפדיון אין צריך לחזור ולפדותו.

ש. אדם מילא כוס קידוש בין לבן והביאו לו יין אדום, האם מותר לו לשפוך ולמזוג יין אדום או שהיין הלבן זכה במצוה?

ת. השיבו הגה"ג אברהם חיים הרש שליט"א עפ"י השע"ת (תרעג) שדן במי שהכין גרות שעושה להדלקת נר חנוכה וקודם שהדליק הגיע שמן לדעת שבוי"א אין להחליף לשמן והגרות זכו במצוה אולם לדעת הח"צ רשאי להחליף לשמן וכך מסקנת האחרונים כמבואר שו"ת שה"ל (געט) ובשו"ע (רעגד), הביא שח' האם ניתן לקדש על יין לבן לדעת הרמב"ן פסול ולכן יש להדר ולמזוג יין אדום ואם חושש לצביעה כמובא בשו"ת ר"פ (או"ח,גיא) ימזוג לכוס אחרת קודם יין אדום ועליו את היין הלבן.

ש.הזורע כלאיים בפורים האם עובר איסור כשמקיימם, שהרי נתבאר בשו"ע (תרצו,א)

מ"ב (ד) שאינו רואה סימן ברכה? **ת.** השיבו הגה"ג יצחק חיים פוס שליט"א עפ"י משכ' המ"ב (שם) שמי שזורע אינו מצמיח, ויש לצדד שדווקא דבר היתר אינו מצמיח בכדי שלא יהיה ברכה, אבל דבר איסור שאינו יכול ליהנות מכך אינו בכלל מניעת הברכה ואסור לקיימו.

ש. הזמינו קייטרינג לאזכרה שבוטלה מחמת הלוויה של גדול הדור מי ישא בהפסדים?

ת. השיבו הגה"ג דוד אסולין שליט"א יש לחלק בין החלק שלא נפסד כגון שתיה וכיו"ב שפטור ולגבי האוכל והמלצרים נתבאר בחו"מ (שלג, ח) אמר לאומן עשה לי חפץ פלוני ואקחנו ממך ולאחר שעשאו אינו רוצה לקחתו הו' דינא דגרמי וחייב, אולם באופן שלנו הו' גרמי בשוגג או אונס המבואר בש"ך חו"מ (שפו, ו) שפטור. ולגבי המלצרים שדינם כשכירות פועלים נתבאר בס"י (שלו,ב) ובגתיה"מ (שלג, טו), שבנידון דידן לא הו' גרמי אלא התחייבות עפ"י ציווי וחייב ויל"ע אם הו' מכת מדינה כמבואר בס"י שכא.

ש. כהן שפדה הרבה מישראל והתברר שאשתו גויה, האם צריכים לשוב ולפדות את הבכורים?

ת. השיבו הגה"ג משה כהניאן שליט"א עפ"י מה שכל הפת"ש י"ד (שהה) לדון באדם שהוחזק כהן ופדה בכורים והתברר שהוא ישראל שיש לחזור ולפדותם, ובכנה"ג (הגב"י סא,כ) כ' הנשוי לגויה אין לו מתנות כהונה ובשו"ע אהע"ז (ו) ו' כ' כהן שנשא גרושה מהרימין אותה ואת כל הנושא ונותן עימהם, ובשו"ע או"ח (קכח,מ) כ' שאין נוהגים בו קדושה כלל אפי' לקריאת התורה, ובשו"ת שבט הלוי (ב, קעב) כ' לפסול פדיון של מחלל שבת בפהרסיא וה"ה כהן שנשא גויה, אולם הדרכ"ת (סא,ג) כ' לחלק

ש. אדם שסבתו מחללת שבת ביקשה שיקרא לבתו שנולדה על שמה, הוא קרא באותו שם וכיוון ע"ש של צדיקה וקיבל צ"ק, האם צריך להשיבו?

ת. השיבו מוריני הגה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א עפ"י מה שכל השו"ע חו"מ (רכח) אסור להוות בדברים, אולם אם הוא מטעה את עצמו אין איסור בדבר, וכמעשה דרב ספרא המבואר במס' חולין (צד). אולם אונאת ממון אסורה ולכן צריך ליידע את הסבתא שקרא לילדה ע"ש צדיקה ואם תניח את הצ"ק הנה מה טוב.

ש. זוג שבבעלותם מפעל והתגרשו, האם מותר להם להמשיך לנהלו בשיתוף?

ת. השיבו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א עפ"י השו"ע אהע"ז (קטז), זוג שהתגרשו אסור להם לדור בחצר אחת ואם יש לה מלוה אצלו עושה שליח, ואסור להם לבא לדין יחד ואם באו מנדים אותם וק"ו לנהל מפעל בשותפות שאסור ועליהם לעשות פירוק שותפות.

ש. בחורים ראו זכוב שנפל לסיר צ'ולנט ונאכד בתוכו האם מותר להם לאכול מהסיר?

ת. השיבו מוריני הגה"ג ישעיהו רוטנברג שליט"א עפ"י השו"ע י"ד (קג) ביה אוסרת את המאכל ואינה בטילה אולם עצה כמו בבדיקת חסה עלה עלה כך ניתן לבדוק בכל כפית שאין שם זכוב וכך ניתן לאכול.

הגמ' מגילה (טז): גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות, וכידוע שרק בלימוד תורה שיין המושג של יששכר וזבולון ולא בשאר מצוות מכיון שהתורה זה חיות העולם וצריך ממנה הרבה וזול, ולכן ודאי שיש להעדיף תמיכה בלומדי תורה.

הברכה והקללה: מעשה באברך שהיה לו יארציט ולשם כך הגיע לבית הכנסת וביקש בשבת עלייה לתורה הגבאי התנצל שהפרשה היא פרשת כי תבוא ובקללות עולה הבעל קורא וחויץ מזה יש חתן ובעל ברית בקיצור אין אפשרות, האברך ביקש אולי בכל זאת אהעלה בקללות אומנם הגבאי סירב ח"ו שיעלה בקללות, הוא עזב את ביה"כ והלך לחפש ביה"כ שיתן לו עלייה הוא הגיע לביה"כ של הונגרים זקנים וביקש מהמשיירות לעלות לקללות, הם הופתעו אבל הגבאי נענה בשמחה ואמר הנה יש קונים גם לקללות האברך עלה ומצפונו שקט לאחר שבוע מקבל האברך מכתב מעו"ד ובו נאמר: מכיון שאתה היורש היחידי לדודך שמת באמריקה הנך מוזמן לבוא לאמריקה ולנהל את עסקי המניבים כסף רב כחצי מליון דולר... חבירי של האברך שזכרו את התקרית בו עלה האברך לקללות באו ושאלו את החזו"א איך זה שהוא עלה לקללות וזכה בירושה כל כך גדולה ענה להם הרב עצם זה שהוא הפסיק להיות אברך והלך לנהל עסקים זה הקללה הכי גדולה שיש, התורה היא סם חיים למי שזוכה בה ומאידך סם המוות למי שלא ראוי לה...

לחידודי: איך יעקב אבינו השתמש עם בגדי החמודות של עשיו הרי שואל שלא מדעת גזלן הוי?

נודה לכל הרבנים ששלחו לנו את תשובותיהם

לעילוי נשמת אבינו, מורה דרכנו,
הרה"צ מימון (בן אדיבה) בן מסעודה זצוק"ל

לע"נ מיכאל חיים בן ברוך ע"ה

הזוכה בהגרלה ע"ס 100 ₪ הוא:
הרה"ג יצחק חיים פוזן שליט"א (ב"ב)
* * *

ברכת יישר כוח לכל השולחים תשובות. ניתן לשלוח גם חלק מהתשובות. וברכותינו לעשרות האברכים המסייעים בהפצת הגיליון בכל רחבי הארץ, ולכל המצטרפים אליהם.

ברכת חילכם לאורייתא! מערכת "פניני הדף".
* * *

תשובות ניתן לשלוח לפקס מספר 02 5817174 או לרח' פולנסקי 26 עבור פניני הדף ירושלים pninyhadaf@gmail.com

גליון זה נודב לרפואתו המהירה של הילד יאיר בן מיכל ה"ו בתושח"י אמן

דים שהרי כל אחד נחשב לתדיר?
ת. השיבונו הגה"ג יצחק חיים פוס שליט"א יש לצדד שספיה"ע היא תדירה בזמן ספירתה ביחס לקידוש לבנה ועוד שיש הסוברים שספיה"ע היא מהתורה אולם קידוש לבנה לכו"ע הוי מדרבנן ונחלקו האם יש עדיפות למצוה שהיא מהתורה רעק"א בשו"ע או"ח (ו) סובר שיש להקדים את הדאורייתא ודלא כהשאג"א (כב) הסובר שמקדימים את הדרבנן, וביותר אם יקדימו את קידוש לבנה יתפזרו הקהל וישכחו לספור העומר ולכן המנהג להקדים את הספירה.

ש. האם יש להימנע שלא לנעול נעלי "קרוקס" בצאתו מהים או ממקווה כשרגלי עדיין לחות שהרי נא' בגמ' שזה גורם עיוורון (2) האם יש מניעה לישון בשטח פתוח לאור הלבנה שהרי נא' בגמ' הישן לאור הלבנה דמו בראשו? (3) האם יש להימנע להתקלח בזמן הפסקת חשמל לאור הנרות שהרי נא' בגמ' שזה גורם לבנים נכפים?
ת. השיבונו הגה"ג ירון אשכנזי שליט"א עפ"י מה ש"כ הרמ"א יו"ד (קטז,ה) יש להחמיר בכל עניני סכנה דחמירא סכנתא מאיסורא ובשו"ת יבי"א למרן הגרע"י זצוק"ל (גיו"ד,ז) דן האם יש סכנה למתקלח בפני הנו או חשמל כשהוא ערום בזה"ז והביא את הד"מ (תרסדב) ש"כ יש הנוהגים לעמוד ערום בליל הושע"ד לאור הלבנה ואם רואים שהצל שלהם שלם סי' שיעברו את השנה בשלום, ובאו"ח (ערה) כ' הרמ"א נהגו לכסות הקטנים לפני נרות שבת מפני ביזוי מצוה ותמה הפרישה מדוע לא הזכיר שיש בזה סכנה וכ"כ כה"ח (ליט) אומנם בתוספת שבת (ערה,טז) כ' שנשתנו הסגולות והטבעים שהיו בזמן הש"ס ובפרט שדשו בהם רבים והמחמיר תע"ב עכ"ל. ובקובץ ישורון כ' בשם הגרש"א שהיכן שהדרך לעמוד ערום אין חשש.

ש. אדם שהוזמן לחתונה של ת"ח, האם במניעת הגעתו ה"ה מנודה לשמים?
ת. השיבונו הגה"ג אברהם כהן שליט"א עפ"י הרמ"א יו"ד (רסה) שהביא שיש להזהר להימנע מליילך לברית שהוזמן אליה ובגר"א הביא את דברי התוס' ש"כ זאת גם לגבי סעודת נישואין של ת"ח ובשו"ת אג"מ ביאר שכוונתו להקשות מדוע לא כ' הרמ"א דבריו גם לגבי חתונה והעולם לא נוהרים בזה.

ש. מרצה שמפיק דיסקים מהרצאותיו שביקש מהמשתתפים לא להקליטו האם חייבים להישמע לו?

השיבונו הגה"ג משה כהניאן שליט"א עפ"י האג"מ או"ח (ד,מיט) שרב הזורש לרבים מותר להקליט אותו בלי לבקש רשות אולם אם מכריז שאינו אומר ד"ת אלא אם לא יקליטו אף שלא שיין איסור גזל מ"מ אין לעבור על דעתו שמא אין ראוי לפרסם הדברים מחמת צניעות או שזה הלכה ואין מורין כן או שאינו מוחלט בדבריו אבל איסור גזל אין בזה.

ש. עשיר המסתפק בין תרומה של קניית אלפיים זוגות תפילין לבין תמיכה כספית בלומדי תורה, מה עדיף?
השיבונו הגה"ג דוד צבאח שליט"א עפ"י

ש. אדם שלא נעל את דלת ביתו בליל הסדר המשומר מהמזיקים ונכנסו גנבים וגנבו פיקדון שהופקד אצלו, האם הוי פשיעה וחייב?
ת. השיבונו מורנו הגה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א עפ"י מה ש"כ השו"ע מג"א או"ח (תפאב) בשם מהר"ל שלא ינעול הדלת בליל הסדר בברית חזק אולם היכן ששכיח היזק לא סומכים על הנס ובזדאי אם חברו הפקיד אצלו כסף וסמך על הנס הוי פשיעה שחייב בה כמבואר חו"מ (רצאא).
ש. עבריין המהמר בשוק האפור הגיע לרב ומבקש לממן כתיבת ס"ת, האם מקבלים ממנו?

ת. השיבונו הגה"ג שלמה שעיו שליט"א עפ"י מה ש"כ המ"ב (קנד,מח) אין מקבלין ממומר נר להדלקה בביה"כ מיהו אם נתנו מעות לכתוב ס"ת בשמן שרי, ואין בנידו"ד מצוה הבאה בעבירה עפ"י מה ש"כ התוס' (סוכה לה) שבדבר שיש בו שינוי השם לא הוי מצוה הבאה בעבירה ולכן אין להימנע מלקבל ממנו.
ש. הרואה רכב הנוסע בליל שבת בחשיכה בלי אורות האם מותר לו לסמן עם הידים שידליק אורות?
ת. השיבונו הגה"ג ישעיהו רוטנברג שליט"א אף שנח' הפוסקים לגבי חילוני הנוסע ברכבו בשבת ושואל כתובת ואם לא נענה הוא יסתובב האם אמרין הלעיטוהו לרשע וימות, אולם בנידון דידן שהסכנה היא לא רק עבור הנהג אלא גם עבור הולכי הרגל וכיו"ב מותר לסמן לו ובפרט אם הוא מחלל שבת לתיאבון שמחללים עליו את השבת.

ש. אדם האוכל "קורנפלקס" בקערה עם חלב, האם צריך ליטול ידיו לפני אכילתו?
ת. השיבונו הגה"ג מאיר סנדר שליט"א עפ"י מה ש"כ השו"ע או"ח (קנח,ד) נח' לגבי דבר שאוכלים אותו בכף האם צריך נטילה והמ"ב (כו) מצדד כהפוטרים וכן מנהג העולם להקל.
ש. אברך הרואה עגלת "סופר" ברחוב בבוקר בעת לכתו לכולל האם חייב לטפל בה ולהשיבה?

ת. השיבונו הגה"ג דוד אסולין שליט"א עפ"י מה ש"כ השו"ע חו"מ (רסדא) אבידתו ואבידת אביו שלו קודמת שנא' 'אפס כי לא יהיה בך אביון' שלך קודם לשל כל אדם, ובסמ"ע (רסה,ח) ביאר מדוע באופנים מסוימים נתנו רשות למוצא אבידה לא להתעסק באבידה אלא להמשיך במלאכתו. ובנידון זה יש לפוטרו כיון מפסיד כסף ואף אם יתנה מסתמא הם לא יתנו את הכסף שהוא יפסיד, ועוד אם יאחר לכולל יצא לו ש"ר.
ש. חמשה בחורים שכרו רכב באמצע הדרך האיצו חלק מהנוסעים בנהג שיסע מהר והנהג נתפס האם המאיצים משתתפים בתשלום הקנס מדין שותפיין?
ת. השיבונו הגה"ג שריאל רוזנברג שליט"א עפ"י המבואר בשו"ע חו"מ (שמח,ח) המראה לחברו לגנוב אינו חייב דאין שליח לדבר עבירה אומנם אסור להם להכשילו בעצה רעה משום "לפני עיור לא תתן מכשול" אולם אין להם דין שותפים.

ש. אדם שעומדים לפניו קידוש לבנה או ספירת העומר את מה יק'